

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

2019

ARCHEOLOGIENOTA Kruisstraat 22 te Ronse (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 409

O.Muller

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 409

Archeologienota Kruisstraat 22 te Ronse (Oost-Vlaanderen).

O.MULLER

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 10 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 10 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 10 -
2.3	Doel van het onderzoek	- 11 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 11 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 11 -
2.6	Randvoorwaarden	- 12 -
2.7	Werkwijze	- 12 -
3	Assessmentrapport.....	- 16 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 16 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 18 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 18 -
3.2.2	Quartaair geologisch	- 19 -
3.2.1	Landschappelijk bodemonderzoek via landschappelijke boringen.....	- 20 -
3.2.2	Bodem	- 22 -
3.2.2.1	Bodemtypekaart.....	- 22 -
3.2.2.2	Potentiële bodemerosie	- 23 -
3.2.2.3	Erosiegevoeligheid.....	- 24 -
3.2.2.4	Landgebruik	- 25 -
3.2.2.5	Gewestplan.....	- 26 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 28 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 28 -
3.3.2	Historisch kaartmateriaal	- 29 -
3.3.2.1	Fricx-kaarten (1712)	- 29 -
3.3.2.2	Villaret (1745-1748).....	- 30 -
3.3.2.3	Kaart van Ferraris (1771 – 1778)	- 30 -
3.3.2.4	Atlas der Buurtwegen (1840)	- 31 -
3.3.2.5	Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)	- 32 -
3.3.2.6	Kaart van Popp (1842 – 1879)	- 33 -
3.3.2.1	Orthofoto 1971.....	- 34 -

3.3.2.2	Orthofoto 1979 – 1990	- 35 -
3.3.2.1	Orthofoto 2000-2003	- 36 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied	- 37 -
3.4.1	Archeologische nota's en GGA	- 37 -
3.4.2	CAI-indicatoren	- 38 -
4	Besluit	- 47 -
5	Bibliografie.....	- 49 -
6	Lijst van figuren	- 50 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2019C213
Site	Ronse-Kruisstraat
Projectsigle ADEDE	RON-KRU
Ligging	Kruisstraat 22 9600 Ronse
Kadaster	Ronse 3 ^{de} afdeling sectie E nr's 56K, 51D, 49E, 57G en 61D
Soort onderzoek	Bureauonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Nieuwbouw en parkeergelegenheid
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Claeys Simon 2017/00184 Cattrysse Alexander 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Muller O., 2017, Archeologische nota Kruisstraat 22 te Ronse (Prov. Oost- Vlaanderen), ADEDE Archeologisch Rapport 409, Gent.
Grootte projectgebied	2310m ²
Periode uitvoering	Maart 2019
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek, archeologienota
Verstoorde zones	Gesloopte gebouwen, verharding

 ADEDE
SEARCH & RECOVERY

RONSE - KRUISSTRAAT

Projectcode 2019C213 18/03/2019

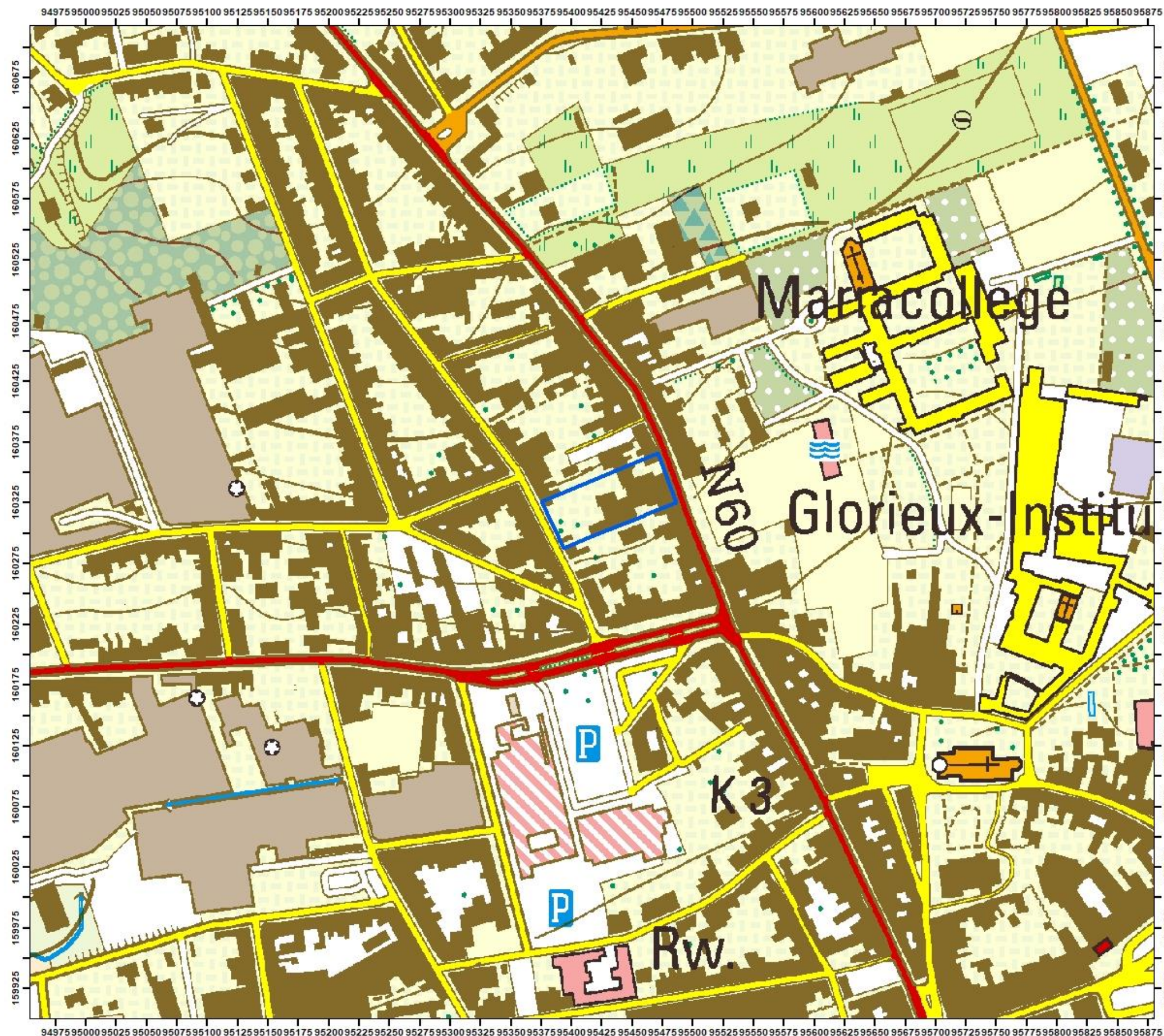
© AGIV

Legende

 Projectgebied

 N

0 225
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

RONSE - KRUISSTRAAT

Projectcode 2019C213 18/03/2019

© AGIV

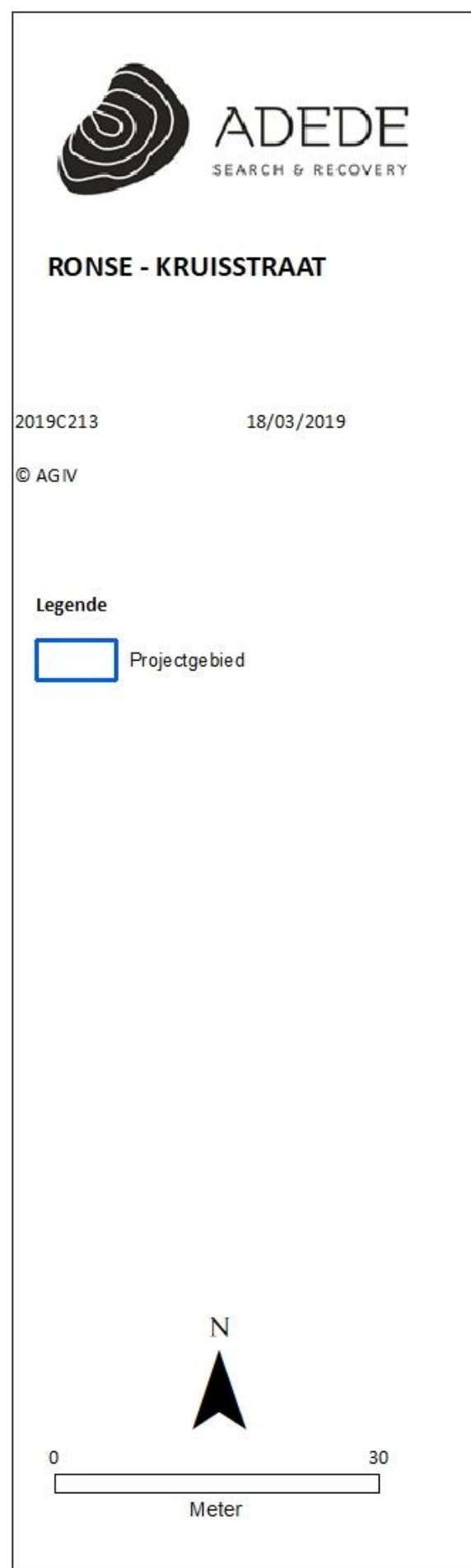
Legende

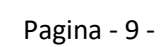
 Projectgebied

0 30
Meter

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen het onderzoeksgebied is tot op heden nog geen archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. In de onmiddellijke en ruimere omgeving van het projectgebied zijn wel een aantal CAI-meldingen die op het Geoportaal van de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) terug te vinden zijn.

Alle percelen binnen het plangebied, op perceel 61D na, waren in het kader van een inplanting van een nieuwbouw aan de noordoostelijke zijde van dit plangebied reeds het onderwerp in 2018 van een bureauonderzoek uitgevoerd ivm het archeologisch potentieel van het projectgebied. De bestaande cartografische bronnen tonen een aanwezigheid van bebouwing binnen het onderzoeksgebied vanaf de 18^e eeuw, waarschijnlijk reeds vroeger. Deze lijken steeds woningbouw te zijn, waarbij aan de hand van de geraadpleegde historische kaarten verschillende bouwfases op hetzelfde gebied werd waargenomen. Op de locatie van de planning zouden sporen aanwezig kunnen zijn uit zowel de metaaltijden, Romeinse periode als middeleeuwen. De ligging nabij de middeleeuwse bewoningskern van Ronse en de ligging aan een historische uitvalsweg verhoogt het archeologisch potentieel van de site. Voor oudere periodes kunnen geen uitspraken gedaan worden, maar aan de hand van de landschappelijke ligging kan een occupatie in oudere periodes niet uitgesloten worden.

De CAI-waarden in de omgeving van het projectgebied wijzen op enkele nederzettingssporen uit de Romeinse tijd, Romeinse brandrestengraven, kringgreppels uit de metaaltijden, en enkele losse vondsten die wijzen op middeleeuwse bewoning.

Het bronnenmateriaal dat geraadpleegd werd tijdens de uitvoering van het bureauonderzoek toonde aan dat de archeologische verwachting reëel is. Om het potentieel op kennisvermeerdering bij verder vervolgonderzoek met ingreep in de bodem te kunnen inschatten moest eerst de verstoringsgraad op het terrein bekeken worden. Dit gebeurde via een landschappelijk booronderzoek.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij het onderzoeksgebied in een vastgestelde archeologische zone ligt, het perceeloppervlak meer dan 300m² bedraagt en de bodemingreep meer dan 100m². De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Doel van het onderzoek

Deze archeologische nota heeft tot doel om door middel van de bestaande archeologische, geografische, geologische, en historische bronnen de mogelijkheid tot het aantreffen van archeologisch waardevolle sites binnen het projectgebied te onderzoeken. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

Volgende onderzoeksvragen worden in deze archeologienota behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied?
- Zijn er archeologische sites met relevante cultuurhistorische waarde gekend op of in de omgeving van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde het historisch landgebruik van het onderzoeksgebied?
- Hoe evolueerde de historische bebouwing van het onderzoeksgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande werken op het cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied betreft vijf percelen liggend tussen de Kruisstraat en de Langehaag te Ronse. Het grootste gedeelte van het plangebied is een braakliggend terrein waarbij aan de oostzijde de inplanting van een nieuwbouwproject, bekrachtigd in een vorige fase, vollop aan de gang is. Vrijwel alle gebouwen die voorheen aan de Kruisstraat stonden, zijn intussen gesloopt, enkel op perceel 61 D staat nog gedeeltelijk bebouwing. Verder is het volledige gedeelte van het plangebied langs de Kruisstraat in gebruik voor werfinrichtingen. Aan de zuidzijde van het plangebied staan twee gebouwen die ook bij de nieuwe inplanting behouden zullen blijven. Op de westzijde van perceel 57G staan nog enkele bomen en andere vegetatie. Omliggende percelen zijn vrijwel allemaal bebouwd op een enkele percelen aan de overkant van de Kruisstraat ten oosten na: dit betreffen braakliggende terreinen.

2.5 Beschrijving geplande werken

Aan de westzijde overlans de percelen 57G en 51D tegen Langehaag aan, plant de opdrachtgever de inplanting van een nieuwbouw met een grondoppervlakte van ongeveer 546m². Het grootste deel van

de tuin aan de zijde van de Langehaag zal via een ophoging van minstens 1m genivelleerd worden.¹ De nieuwbouw zal drie verdiepingen tellen en een parkeergarage hebben waardoor de bodem zal uitgegraven worden tot maximum 2,8m onder het maaiveld. Aangezien het een aflopende straat betreft, hoeft er aan de meest zuidelijke hoek slechts uitgegraven te worden tot 1m onder het maaiveld.

Perceel 61D wordt een verharde doorrit met aan de zuidkant parkeergelegenheid. De reeds vergunde nieuwbouw van het naburig gelegen perceel zal hier op niveau 1,2 en 3 doorgetrokken worden en steunen op paalfunderingen die tot 9m diep zullen zitten. De verharding betreft een oppervlakte van 215m².

2.6 Randvoorwaarden

Eventueel vervolgonderzoek kan pas uitgevoerd worden na het rooien van de bomen tot net boven het maaiveld en het slopen van een laatste bebouwing langs de Kruisstraat op het gedeelte van het studiegebied waar grondingrepen gepland zijn. Bij gevolg dient het mogelijke vervolgonderzoek te worden uitgevoerd in uitgesteld traject.

2.7 Werkwijze

Dit bureauonderzoek heeft tot doel de aanwezigheid en de bewaringstoestand van de archeologische resten binnen het projectgebied in te schatten, alsook de impact van de geplande werken op het aanwezige archeologische erfgoed. Op basis van de verworven kennis kunnen concrete aanbevelingen geformuleerd worden voor een eventuele verder prospectie-/opgravingsstrategie. De archeologische verwachting van het projectgebied wordt gebaseerd op gekende geologische, landschappelijke, archeologische, historische en geografische bronnen. Hiervoor wordt beroep gedaan op gekende literatuur, de Centraal Archeologische Inventaris, het Geoportaal van Onroerend Erfgoed en de Databank Ondergrond Vlaanderen. Dit alles wordt vervolgens samengelegd met topografische kaarten, recente luchtfoto's, kadasterkaarten en plannen van de gekende/geplande toestand.

Overzicht geconsulteerde kaarten:

- Onderzoeksgebied:
 - Inplantingsplan huidige toestand
 - Inplantingsplan geplande toestand
 - Doorsnede bestaande toestand

¹ Info van opdrachtgever

- Doorsnede nieuwe toestand
- Geografische/geo (morfo)logische en bodemkundige situering:
 - Topografische kaart
 - Orthofoto
 - Kadasterkaart
 - Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II
 - Tertiair geologische kaart
 - Quartair geologische kaart
 - Bodemtypekaart
 - Potentiële bodemerosiekaart
 - Erosiegevoeligheidskaart
 - Bodemgebruiksbestand
 - Gewestplan
- Historische situering:
 - Cartes des Pays-Bas van Fricx, 1744
 - Villaret (1745-1748)
 - Kaart van Ferraris, 1777
 - Atlas der Buurtwegen, 1840
 - Kaart van Vandermaelen, 1846-1854
 - Kaart van Popp, 1842-1879
 - Luchtfoto's
- Archeologische situering:
 - Geoportaal Centraal Archeologische Inventaris
 - Inventaris Onroerend Erfgoed

 ADEDE
SEARCH & RECOVERY

RONSE - KRUISSTRAAT

2019C213 18/03/2019

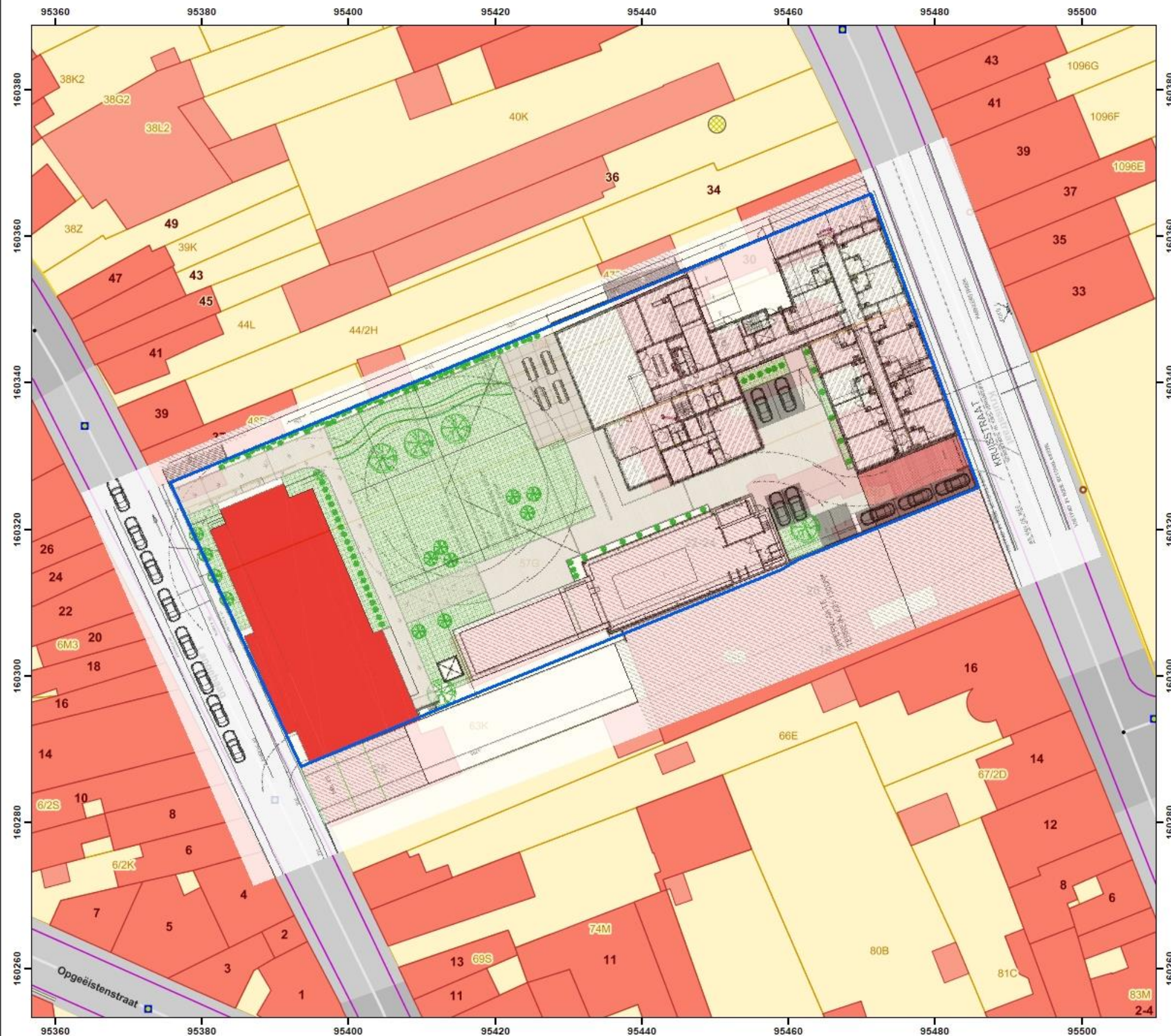
© AGIV
© opdrachtgever

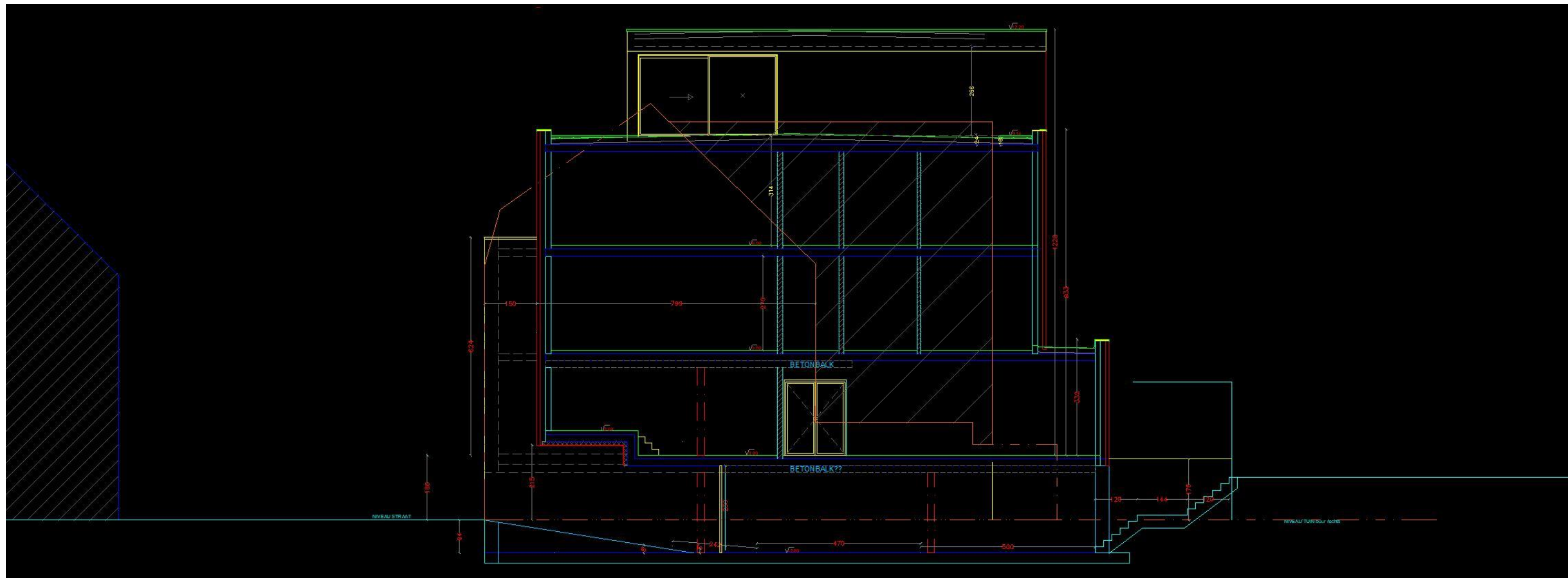
Legende

 Projectgebied

 N

0 30
Meter

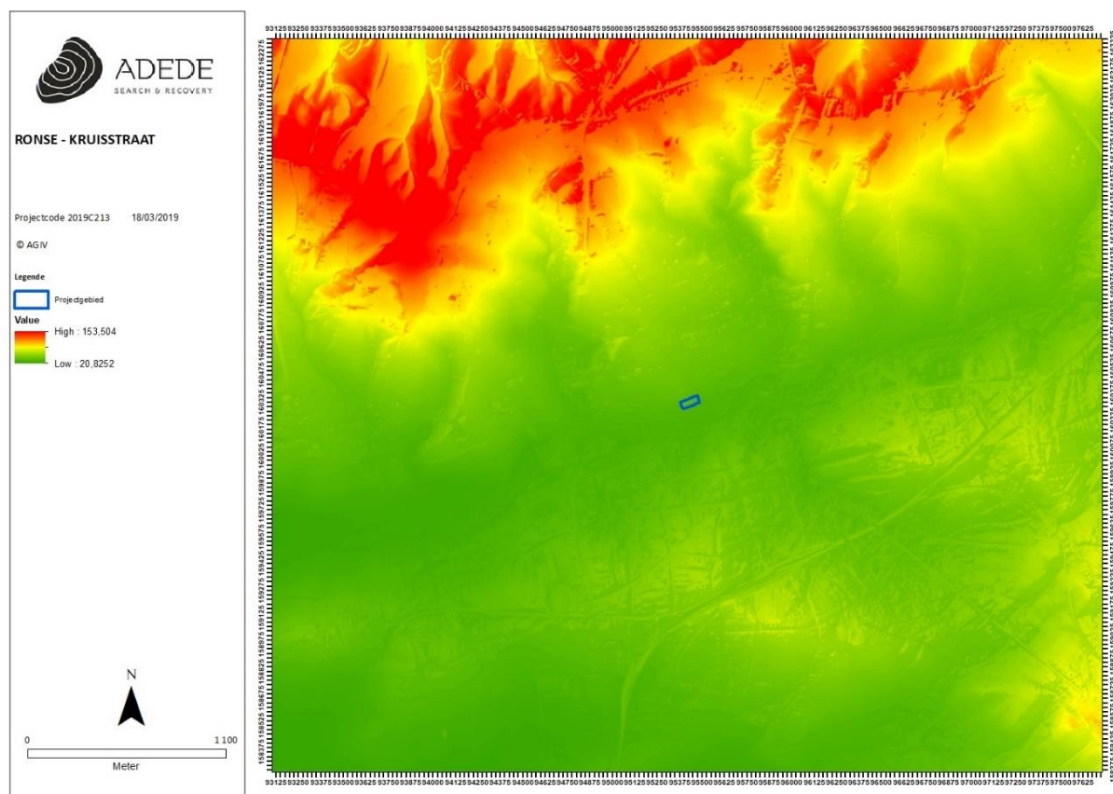

3 Assessmentrapport

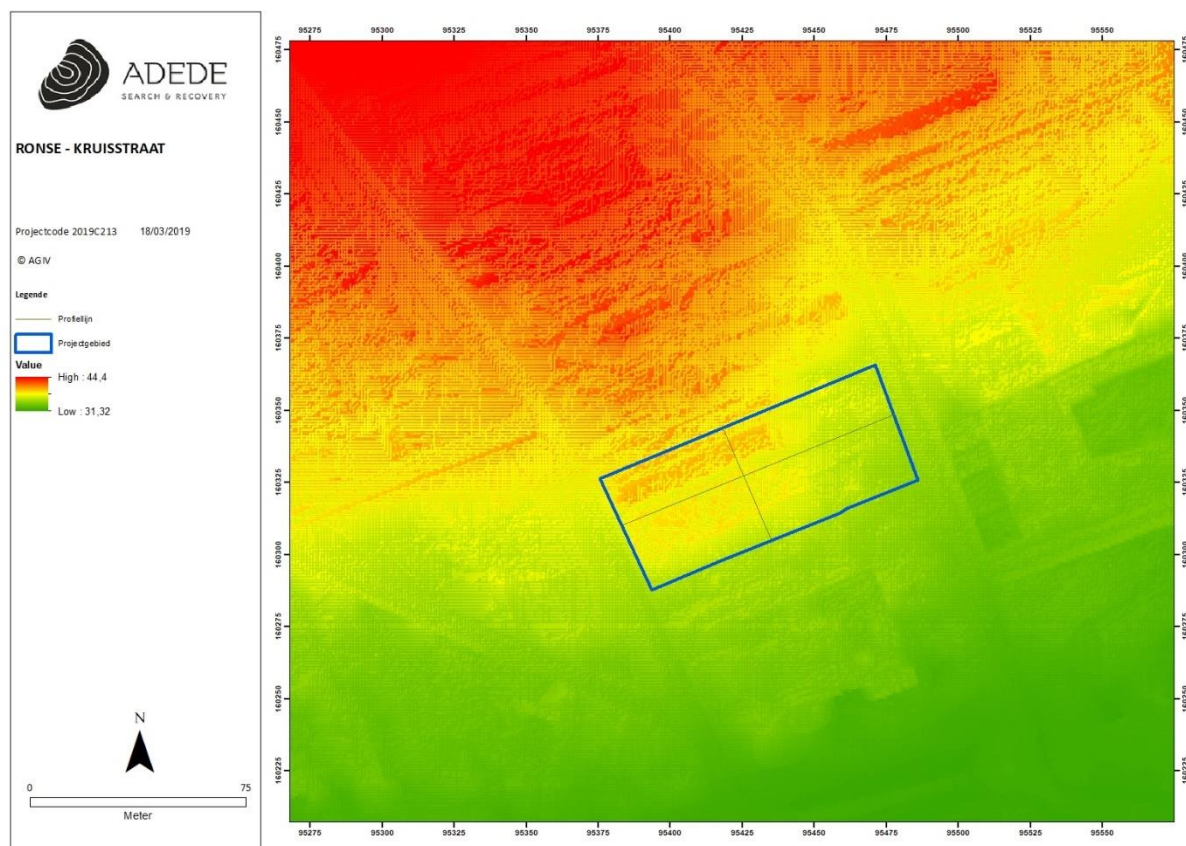
3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksterrein is gelegen ter hoogte van de Kruisstraat 22 en bevindt zich binnen de stad Ronse in Oost-Vlaanderen. In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de Vlaamse Ardennen, het heuvellandschap in het interfluvium van de Schelde en de Dender met toppen tot 150m TAW terwijl het centrale gedeelte met stadscentrum in een ketelvormige depressie van de Molenbeek ligt, een bijrivier van de Ronne. Dit landschap is ontstaan door de inwerking van erosie op de tertiair afgezette sedimenten. Het plangebied zelf ligt op 35 tot 37 TAW, op ca 130m ten noorden van de Molenbeek. De Fonteinbeek loop op 650m ten westen van het plangebied en de waterloop Mergelwater komt tot een afstand van 450m ten oosten van het plangebied.

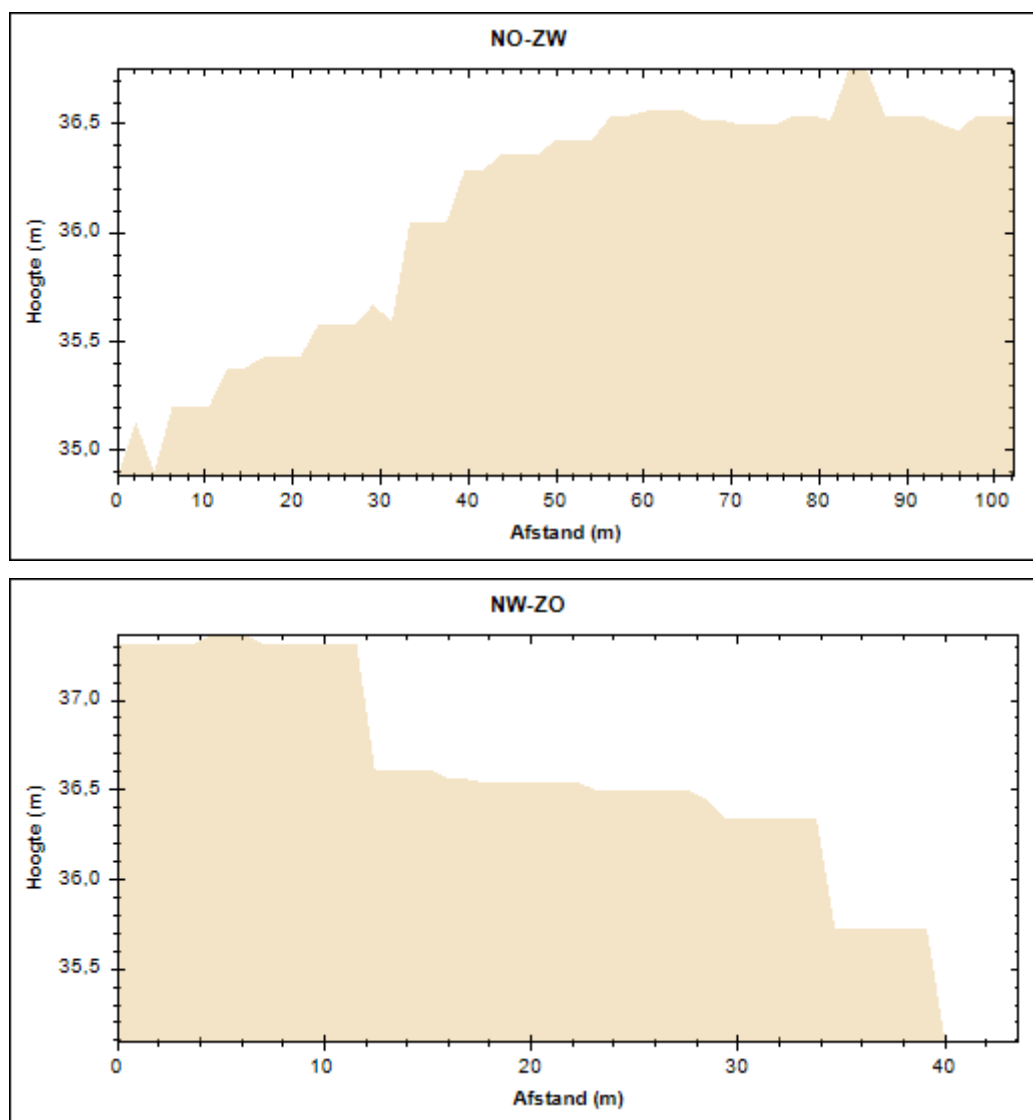
De hoogteprofielen schetsen een beeld van recente afgravingen en nivelleringen (voor de verwijdering van de bestaande verharding). Op de Noord-zuid georiënteerde profielen is waar te nemen dat de 2 percelen een verschillende hoogteligging hebben. Het meest zuidelijke perceel ligt namelijk 60 cm lager aan de achterzijde van het terrein. Het NW-ZO hoogteprofiel maakt duidelijk dat de verschillende percelen zijn afgegraven, en er een hoogte verschil aanwezig is van ca. 2m aan beide zijden van het projectgebied.

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

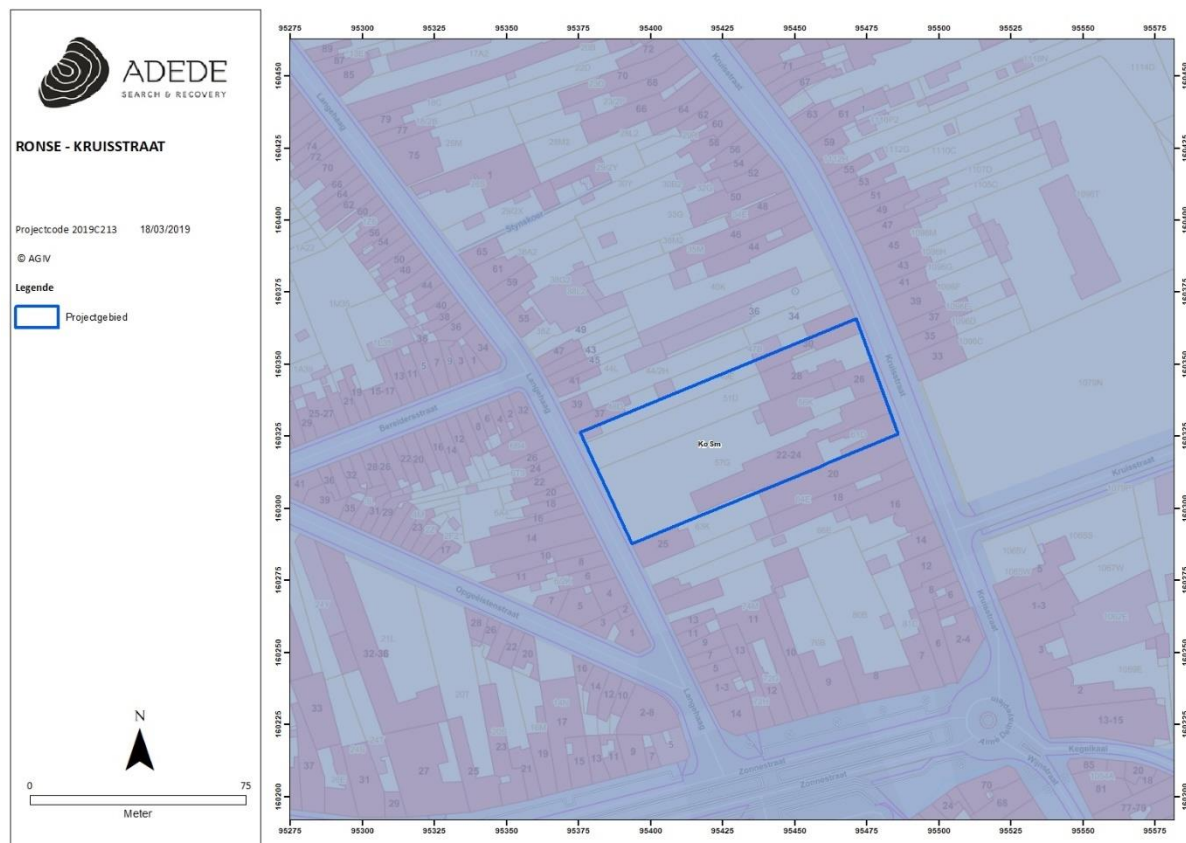
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

De Tertiair geologische kaart (1:50.000) geeft de lithologie van de afzettingen onder de Quartaire afzettingen weer. Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen² wordt binnen het plangebied het tertiair substraat gevormd door het lid van Saint-Maur, dat een onderdeel is van de Formatie van Kortrijk. Het bestaat uit grijze, silthoudende klei.

² <https://www.dov.vlaanderen.be>

Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

Volgens de quartairgeologische kaart op schaal 1:200.000 bevinden er zich in het plangebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), die mogelijk vroeg-Holocene zijn. Deze afzettingen bestaan uit silt (ELPw). Er kunnen ook quartaire hellingsafzettingen aanwezig zijn (HQ). Juist ten zuiden van het plangebied kunnen zich onder de eolische afzettingen ook fluviatiele afzettingen bevinden uit het Weichseliaan³. Aan het begin van het Quartair werd het Tertiaire (d.w.z. Paleogene en Neogene) landschap in Middenbelgië (in die tijd een kustvlakte) door tectonische werking opgeheven, terwijl een zeespiegelverlaging er tegelijk voor zorgde dat de erosiebasis van de rivieren dieper kwam te liggen. Het huidige Noordzeebekken kwam hierbij droog te liggen.

Tijdens het Quartair heerste een polair klimaat van verschillende opeenvolgende ijstijden die werden afgewisseld met interglacialen waarin het klimaat een stuk zachter was. Tijdens de ijstijden werden sneeuw, zand en leem in het toenmalige toendralandschap uit de bovenste bodemlagen opgeblazen door de overheersende noord- en noordwestelijke winden en als een dekmantel afgezet. Aldus vormde

³ BOGEMANS F., 2005 & 2007

zich in Midden-België een gordel van lössafzettingen die over het algemeen wordt aangeduid als de Leemstreek. Uit de drooggevalen Noordzeebedding werd fijn materiaal opgewaaid en door noordwestenwinden landinwaarts vervoerd. De grofste korrels (zand) werden rollend en springend (door saltatie) getransporteerd en niet ver van hun oorsprongsgebied afgezet. De fijnste korrels (löss of leem) bleven langer in suspensie en werden tijdens sneeuwstormen (niveo-eolisch) meegevoerd en verder in het binnenland afgezet.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

3.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek via landschappelijke boringen

In oktober 2017 werden op het plangebied, uitgezonderd perceel 61D, naar aanleiding van een vorige bekrachtigde archeologische nota door ADEDE landschappelijke boringen uitgevoerd.⁴ Met name boringen 5 en 6 bieden relevante informatie voor ons onderzoek aangezien het boringen betreft op de locatie waar nu bodemingrepen gepland staan.

⁴ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6180>

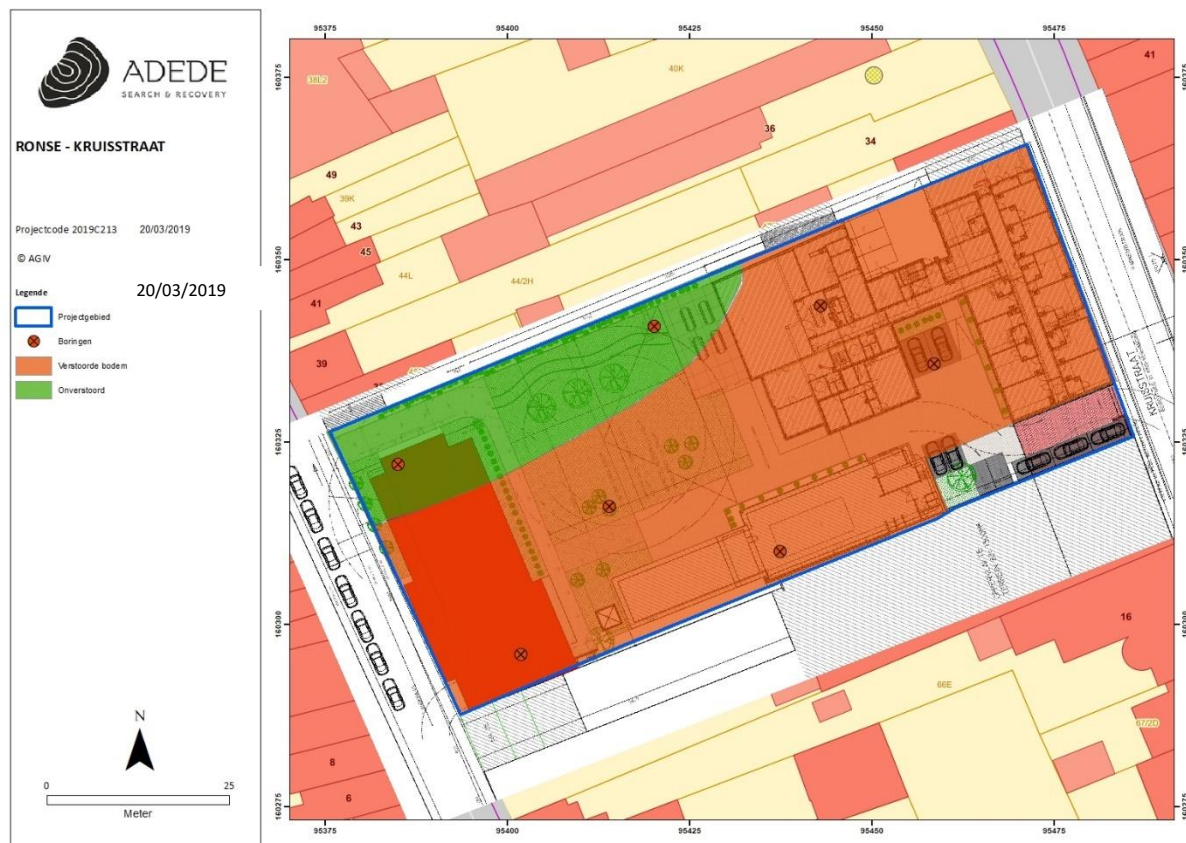

Figuur 6. Inplanting van de geplaatste boringen binnen onderzoeksgebied⁵

Bij boringen 1 t.e.m. 5 vertoonde de A(p)-horizont duidelijke sporen van recente versterking in de vorm van baksteenpuin en mortelfragmenten. Het betreft hier eerder recent bouwpuin. Er kon in de bodemopbouw met zekerheid een versterking tot 75cm en er wordt aangenomen dat de versterking lokaal zich tot 110cm diep kan bevinden.

Bij Boring 6 en 7 kon een ander typeprofiel worden vastgesteld waarbij de B-horizont ontbreekt en de A(p) horizont zich rechtstreeks op de C-horizont bevindt. Bij boring 6 werden geen inclusies aangetroffen, bij boring 7 slechts in zeer beperkte mate mortelfragmenten in de Ap horizont. Bij boring 6 en 7 werd bijgevolg een goed bewaard bodemprofiel vastgesteld. Wanneer we het plan met de nieuwe inplanting aan Langehaag toepassen op deze informatie, zou ongeveer een 155m² van het gebied waarop de bodemingreep zal plaatsvinden nog intacte bodem betreffen.

⁵ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6180>

Figuur 7. Inplantingsplan 2019 ten opzichte van de tijdens het landschappelijk bodemonderzoek vastgestelde bodemverstoringen⁶.

3.2.2 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

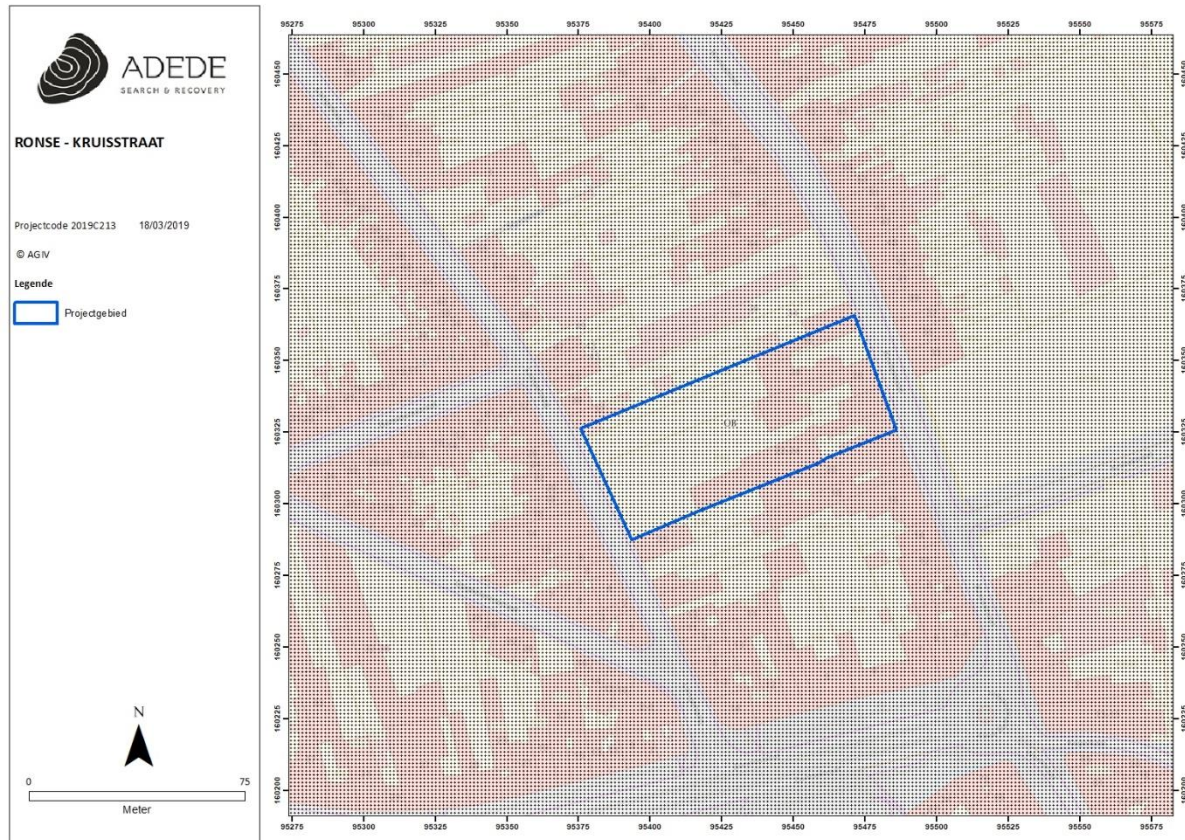
3.2.2.1 Bodemtypekaart

Op de bodemtypekaart staat het projectgebied volledig ingekleurd als OB (gearceerd), wat overeenkomt met bodems die ingrijpend door de mens gewijzigd zijn. In de omgeving rond het onderzoeksgebied bevinden zich voornamelijk natte tot matig natte zandleembodems (LDC).

- **Ldc:** Dit zijn matig natte en gleyige zandleembodems met een sterk gevlekte en gebrokkelde textuur B-horizont. Bij deze bodem rust een Ap-horizont bovenop een bleekbruine uitgeloopte horizont met onderaan zwakke roestverschijnselen. De onderliggende B-horizont is verbrokken, sterk gevlekt en door oxidoreductie-

⁶ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6180>

verschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Deze bodems zijn doorgaans nat in de winter en goed vochthoudend in de zomer. Het zijn enerzijds goede gronden voor akkerland, zij het met eventuele toepassing van drainage, en anderzijds zeer geschikte gronden voor weiland⁷.

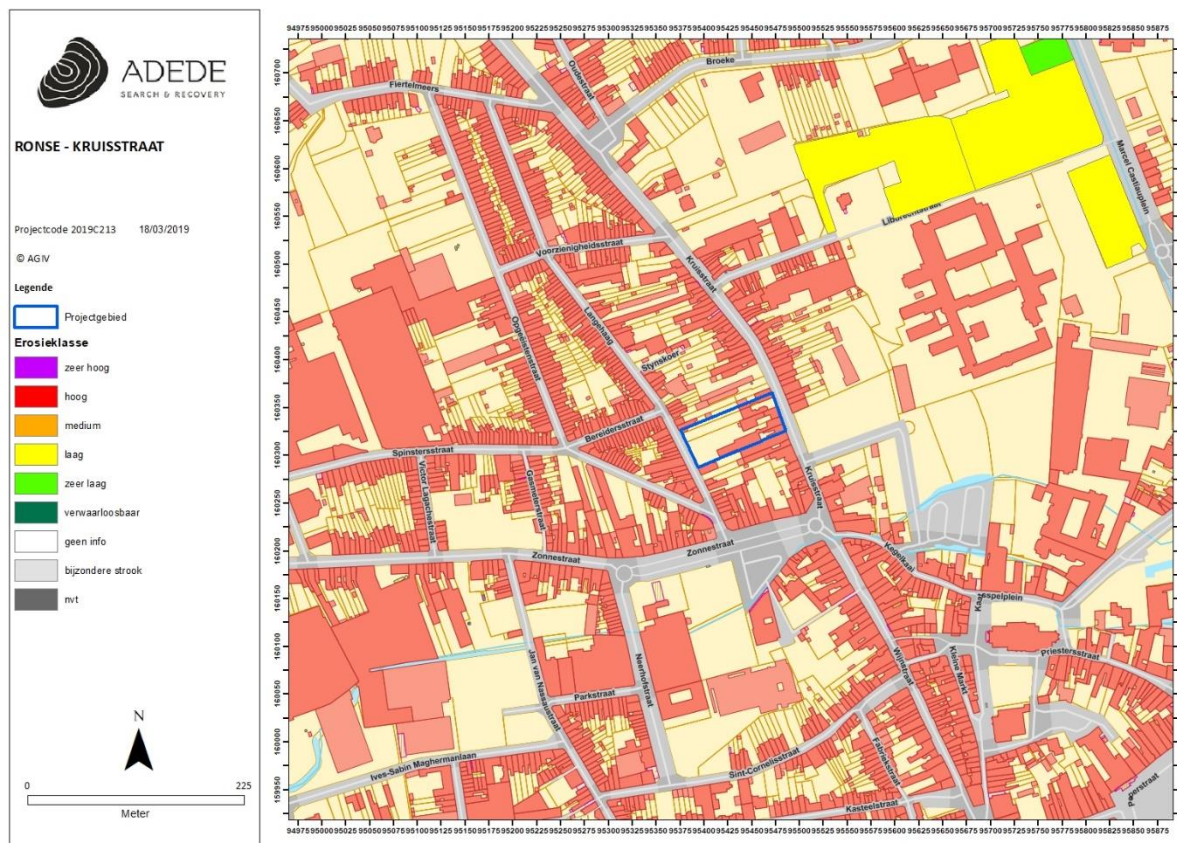

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

3.2.2.2 Potentiële bodemerosie

Aan de hand van de potentiële bodemerosiekaart kunnen geen uitspraken gedaan worden naar bodemerosiersico's. In de wijdere omgeving van het onderzoeksgebied staan wel enkele percelen gekarteerd met een bodem met een zeer lage tot lage erosie.

⁷ VAN RANST E., SYS C., 2000

Figuur 9. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.2.3 Erosiegevoeligheid

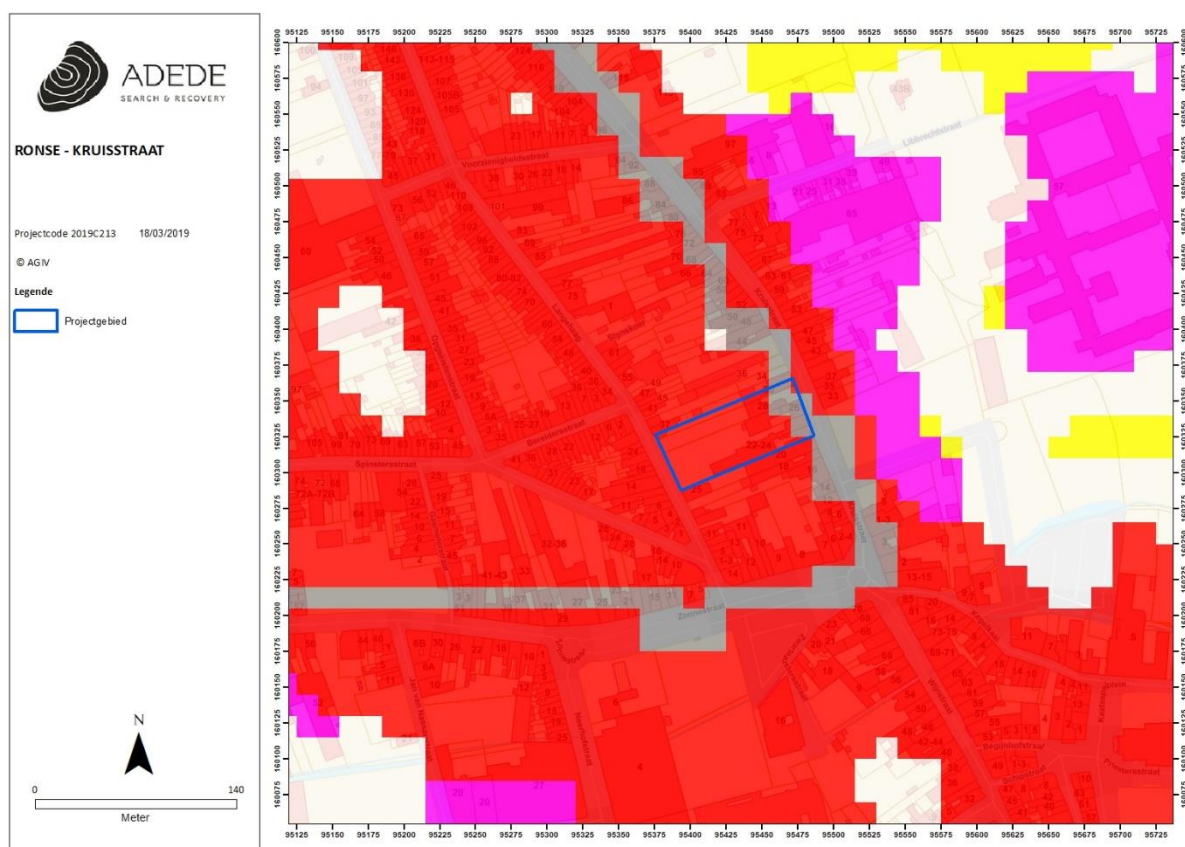
Op de erosiegevoeligheidskaart van de Vlaamse gemeenten, die zoals de naam laat vermoeden, een inschatting maakt per gemeente, staat het projectgebied ingekleurd als oranje, wat neerkomt op sterk erosiegevoelige bodems.

Figuur 10. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.2.4 Landgebruik

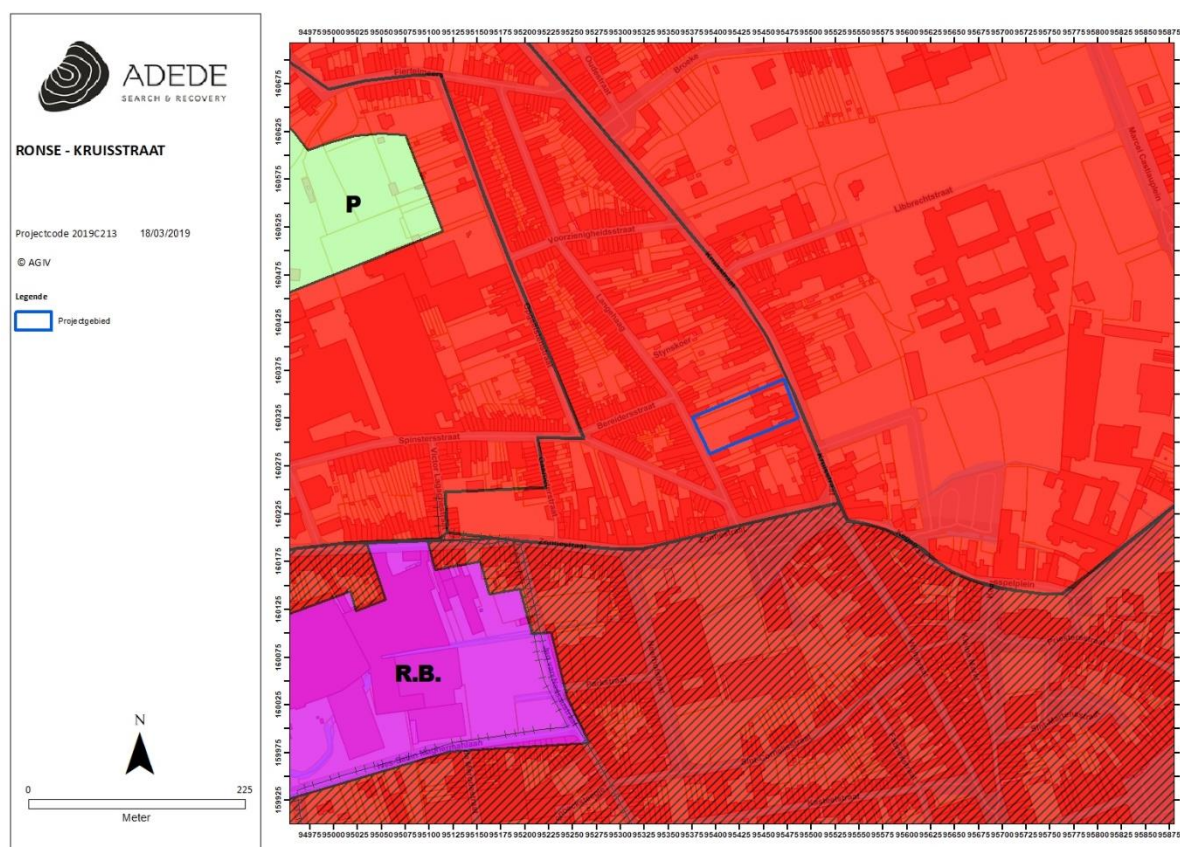
Op het bodemgebruiksbestand uit 2001 staat het gebied aangeduid als andere bebouwing. Het voorkomen van de weg binnen het onderzoeksgebied is te wijten aan de onnauwkeurigheid van het bodemgebruiksbestand.

Figuur 11. Situering van het projectgebied op het bodengebruiksbestand.

3.2.2.5 Gewestplan

Hierop wordt het gebied gekarteerd als bestemd voor woongebied.

Figuur 12. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Het onderzoeksgebied ligt in de huidige gemeente Ronse. Etymologisch is de naam afkomstig van het Voorgermaanse Rotanakiom dat wellicht verwijst naar de bijbeek van de Ronne die door Ronse stroomt.³¹ In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in de 7e eeuw wanneer er, vermoedelijk onder impuls van de Heilige Amandus, een bescheiden klooster gesticht werd dat vermoedelijk de stadsontwikkelingen sterk beïnvloed heeft. Bodemvondsten wijzen wel op een bewoning vanaf het Mesolithicum (10.000 tot 4.000 v.C.) en in de Romeinse tijd. Deze bewoning bevond zich vermoedelijk voornamelijk op de heuvels rond de stad. De eerste stadsontwikkeling werd vermoedelijk beëindigd door invallen van de Noormannen rond het jaar 880. Het klooster werd hierbij vernietigd. In het midden van de 10e eeuw ontstond er een kannunikenstift in het midden van de stad dat er zich op beriep de erfgenaam te zijn van de vorige abdij. Deze nam een groot deel van de bezittingen over. De rest van de bezittingen gingen naar de abdij van Cornelimunster die ze in 1280 verkocht aan de Graaf van Vlaanderen Gwijde van Dampierre. Hierbij zat ook het grootste deel van de stad Ronse. In 1289 werd het gebied een heerlijke leen. De economie van de stad bestond voornamelijk uit textielnijverheid. De wolweverij was reeds belangrijk in de 13e eeuw en groeide nog meer in de late 15e en begin van de 16e eeuw. Op het eind van de 14e eeuw begon men zich ook reeds op vlas te richten en in de 16e en 17e eeuw werden grote hoeveelheden linnen geproduceerd. De textielnijverheid bleef groeien tot ze haar hoogtepunt bereikte rond 1825. Hierna begon de omzet te dalen tot het praktisch onbestaand was rond 1846 toen het niet meer kon concurreren met de Engelse gemechaniseerde nijverheid. De enige textieltak die overbleef en meeging met moderne innovaties was de katoennijverheid die wel nog bleef bloeien en de belangrijkste industrietak werd⁸.

Ronse heeft nooit een middeleeuwse stadsversterking gekend, enkel het stadsdeel genaamd de Vrijheid was omwald. Pas in de 16de eeuw, en slechts heel kortstondig zijn er versterkingen opgericht. Uit de bronnen blijkt er een omwalling met vijf poorten aangelegd te zijn vanaf 1578, die echter al in 1582 weer geslecht werden door de Franse troepen. Enkel de Doorniksepoort bleef gespaard. Een deel van de omgrachting bleef echter openliggen, en werd in 1685 al als oude vesten in de bronnen vermeld⁹.

⁸ HASQUIN e.a., 1980

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Historische stadskern van Ronse, Inventaris Onroerend Erfgoed [online]*, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300596> (geraadpleegd op 12 januari 2017).

3.3.2 Historisch kaartmateriaal

3.3.2.1 Fricx-kaarten (1712)

Eugène-Henri Fricx (1644-1730) was de grondlegger van een belangrijke dynastie van 18de -eeuwse drukkers in Brussel. Hij werd in 1689 tot *Imprimeur de sa Majesté*, Koninklijke drukker, benoemd door de privé-raad van de Spaanse koning. Zijn bekendste kaarten zijn de *Cartes des Pays-Bas* uit 1712. Dit is een atlas in twee delen, met een geheel van topografische kaarten van de Nederlanden en een bundel van de stadsplannen opgesteld tijdens belegeringen en veldslagen. De atlas werd aangemaakt als illustratie waarom Fricx het koninklijk privilege voor het drukken van de officiële regeringsdocumenten moest behouden. De privé-raad verleende hem dan uiteindelijk ook dit privilege voor zijn hele leven.

De projectie op deze kaart is onderhevig aan een grote verschuiving. In werkelijkheid moet het gebied meer in het noordoosten geplaatst worden, licht ten noordwesten van Ronse in een gebied dat omringd is door verscheidene bossen.

Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.

3.3.2.2 Villaret (1745-1748)

De kaart van de Franse ingenieurs-geografen, ook wel Villaret-kaart genoemd, bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden.¹⁰

Op deze kaart kunnen we op het plangebied aan de zijde van de Kruisstraat een bebouwing zien. Ook in de omgeving zien we langs dezelfde straat verspreid enkele bebouwingen.

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.

3.3.2.3 Kaart van Ferraris (1771 – 1778)

In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden voor het eerst grootschalig en systematisch topografisch gekarteerd. 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten werden geklasseerd volgens bundels en vergezeld van een beschrijvende tekst. Dit alles gebeurde onder leiding van generaal Joseph-Jean-François Graaf de Ferraris (1726-1814). Het

¹⁰ <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>

resultaat was een Kabinetskaart in drie exemplaren. Het exemplaar, bestemd voor de Oostenrijkse gouverneur Karel van Lotharingen, is heden in bezit van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel. De andere exemplaren bevinden zich in het Rijksarchief in Den Haag en het *Kriegsarchiv* te Wenen¹¹. Op de Ferrariskaart komt er reeds bebouwing voor binnen het projectgebied. Het betreft lintbebouwing die georiënteerd is op de huidige Kruisstraat. Achterliggend aan deze woningbouw bevinden zich tuinen en een buurtweg. De stadskern van Ronse is duidelijk waarneembaar ten zuiden van het onderzoeksgebied. Het gebied zelf lijkt hiervan een laatste uitloper te zijn omgeven door akker – en weiland. Er valt een lichte verschuiving van het onderzoeksgebied vast te stellen, in werkelijkheid lag het aan de straatzijde en niet er in.

Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

3.3.2.4 *Atlas der Buurtwegen (1840)*

Het grote verschil met de voorgaande kaart is dat er aan de achterzijde van het perceel een weg loopt in noordelijke richting die overeenkomt met de huidige Langehaag. De straat krijgt de benaming

¹¹ http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf

Sentier no 163. De lintbebouwing is nog steeds zichtbaar, achter een eerste rij bouwwerken, is een tweede waar te nemen.

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.3.2.5 Topografische kaart van Vandermaelen (1846 – 1854)

Philippe Vandermaelen (1795-1869) is de stichter van het “Établissement géographique de Bruxelles”. Hij publiceerde de eerste uitgave van een topografische kaart van België op metrische schaal. Voordien waren schalen grafisch, of werden ze uitgedrukt in plaatselijke maten (el, vadem, mijl, ...).

Hij werkte samen met Paul Gérard, die na het vertrek van de Hollanders in 1830, in het bezit gebleven was van de punten van tweede en derde orde van de triangulatie van Erzey. Hij maakte verschillende kaarten van België op basis van dit geodetische net en volgens de gewijzigde projectie van Flamsteed. Op deze kaart lijkt de bebouwing aan de straatzijde gesloopt te zijn en heeft deze mogelijks plaatsgemaakt voor een bebouwing dieper gelegen op het perceel en haaks georiënteerd op de straatzijde

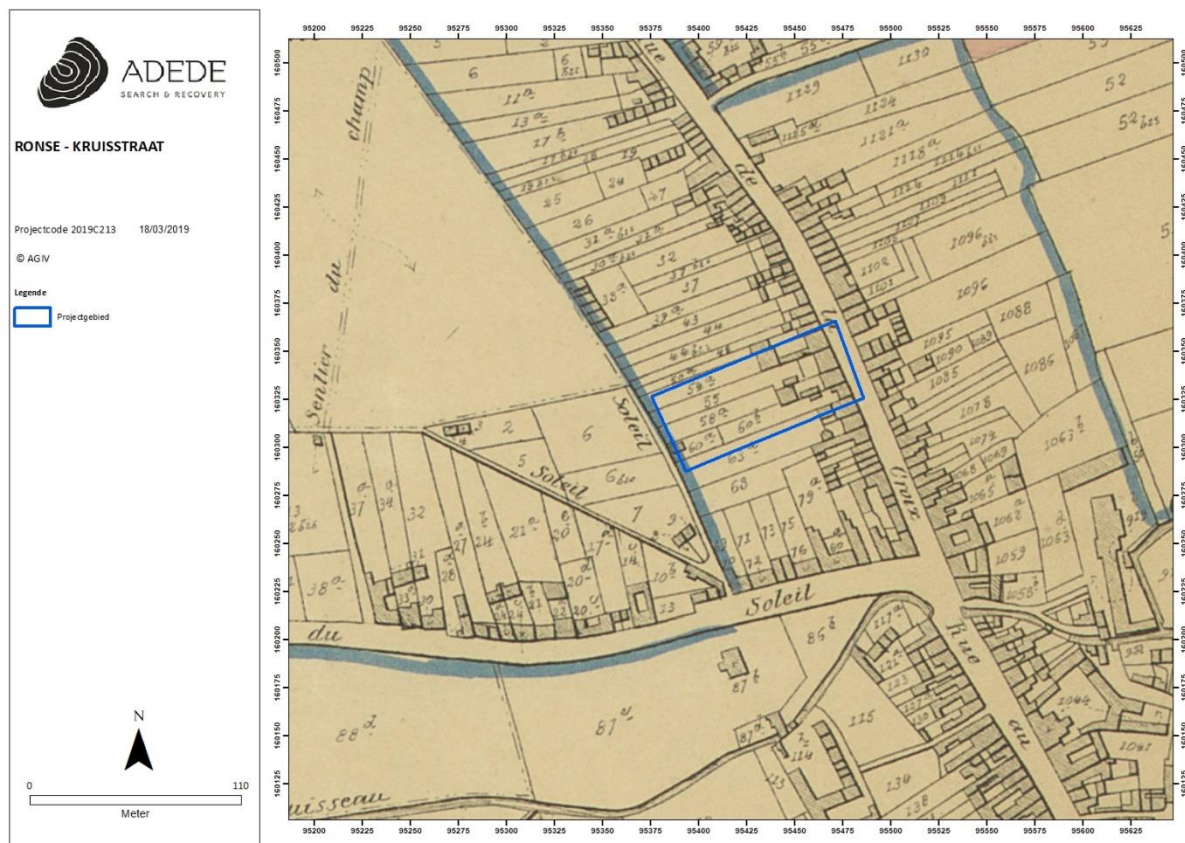

Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.3.2.6 Kaart van Popp (1842 – 1879)

De Popp-kaarten zijn een verzameling kadasterkaarten die in de 19de eeuw werden uitgegeven door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp. Deze kaarten waren in feite een gecommmercialiseerde versie van het toenmalige kadaster van België en bevatten dus veel gegevens over perceelsindeling, maar zonder detailwerking.

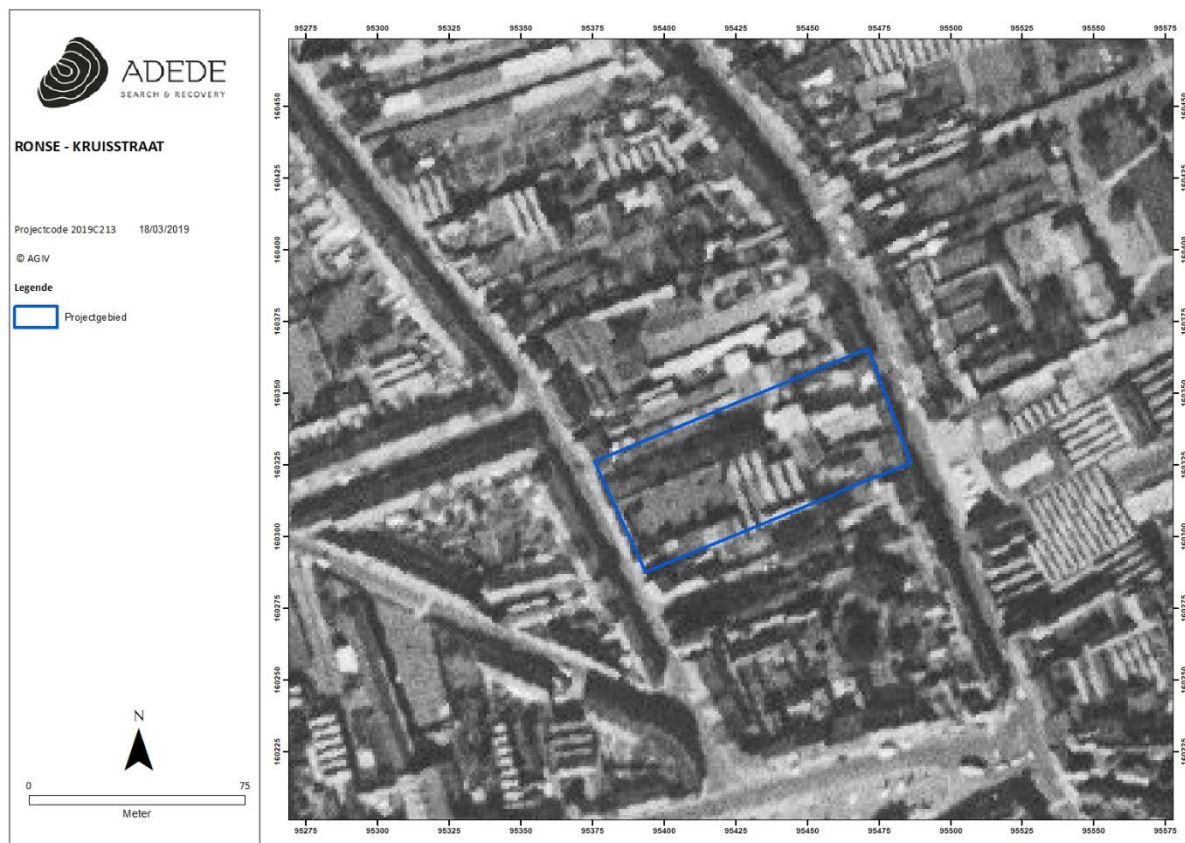
De Popp kaart lijkt een bebouwing weer te geven die sterk lijkt op de situatie van de Atlas der Buurtwegen met het verschil dat er verbindend gedeelte is tussen de twee bouwwerken in het noordwesten.

Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.3.2.1 Orthofoto 1971

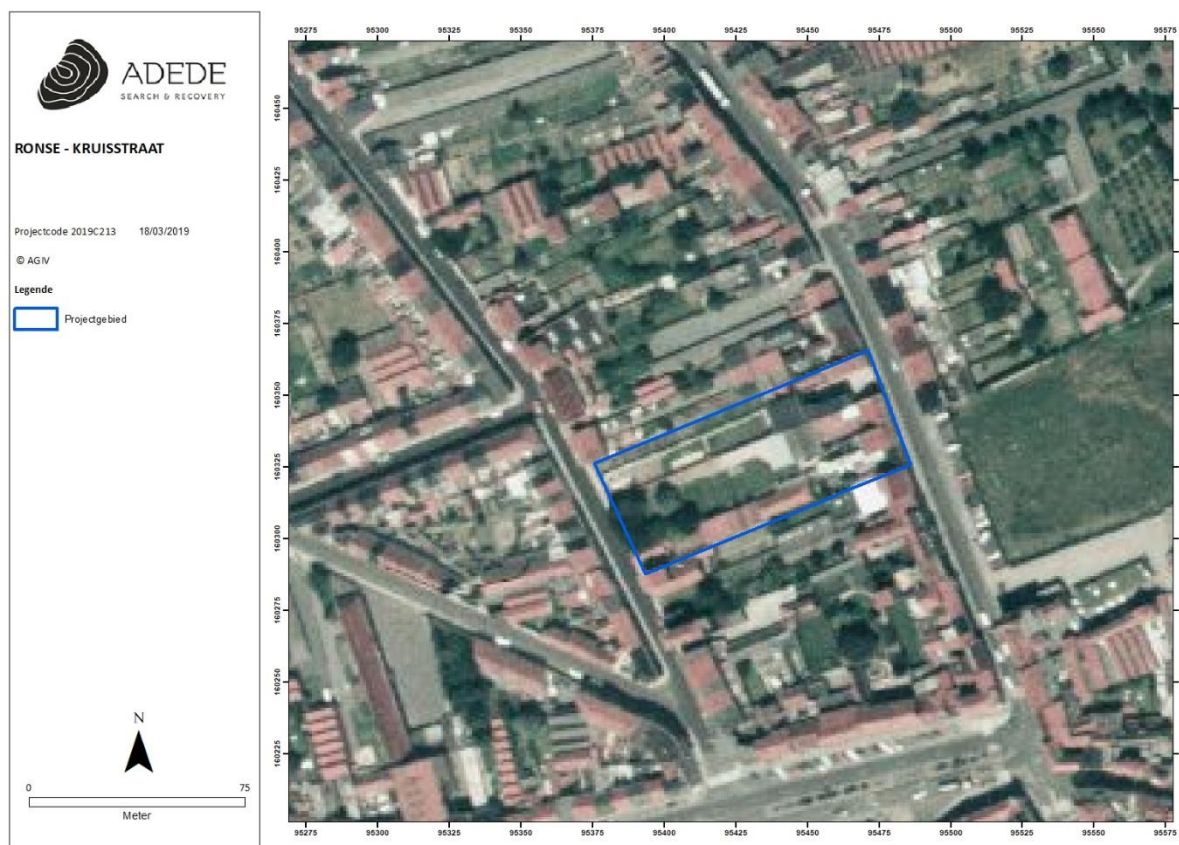
De luchtfoto uit 1971 laat niet veel interpretatie toe door zijn onscherpe karakter. Wel valt vast te stellen dat er zich bebouwing voordoet binnen het onderzoeksgebied en dat de achterbouwlijn lijkt overeen te komen met de huidige achterbouwlijn. Centraal in het zuiden van het onderzoeksgebied lijkt er zich een bouwwerk voor te doen dat in de huidige situatie opnieuw gesloopt werd.

Figuur 19. Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 1971.

3.3.2.2 Orthofoto 1979 – 1990

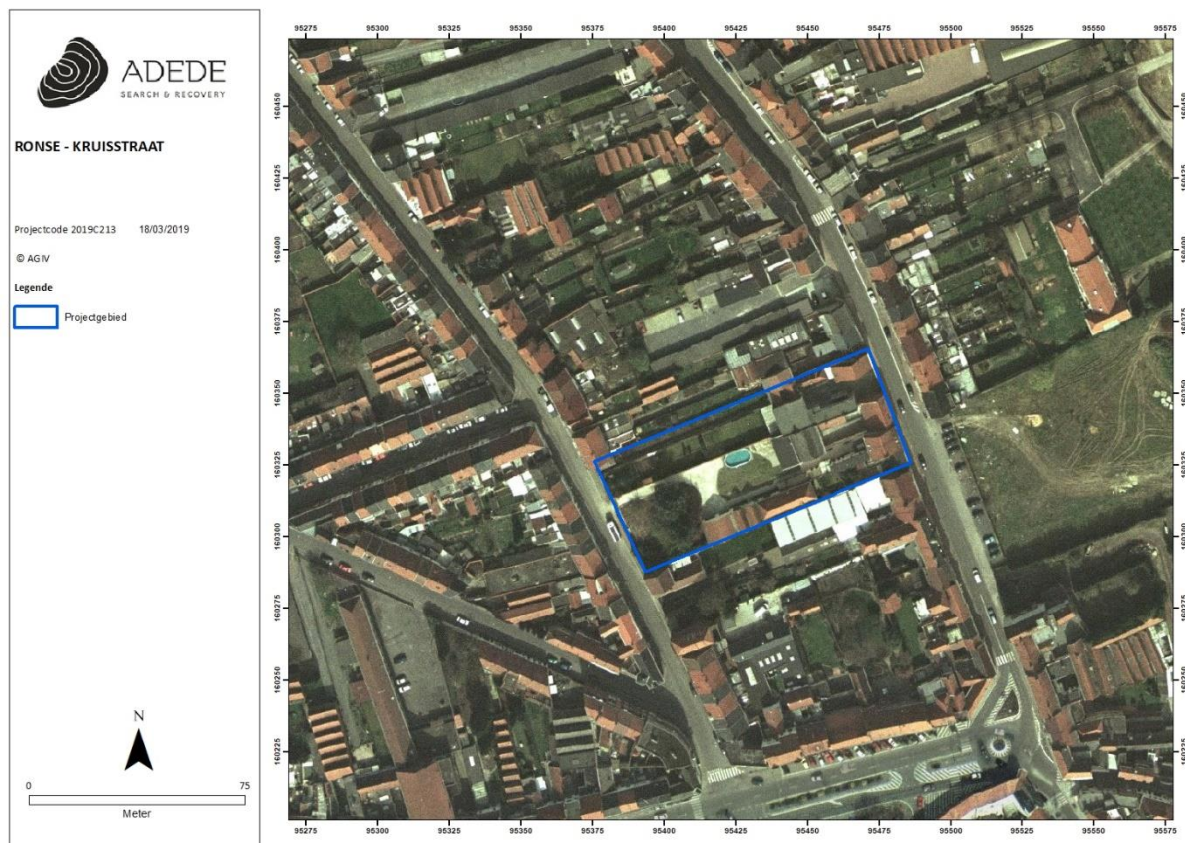
Deze luchtfoto is iets scherper dan voorgaande en toont enkele aaneensluitende bebouwingen langs de Kruisstraat. Achteraan op het perceel lijken er zich eveneens bouwwerken voor te doen die op de huidige luchtfoto niet meer waar te nemen zijn.

Figuur 20 Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 1979 - 1990.

3.3.2.1 Orthofoto 2000-2003

Op de luchtfoto van 2000-2003 is de wegverharding overlangs het middengedeelte van het plangebied duidelijk zichtbaar, alsook in het midden een zwembad.

Figuur 21 Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 2000-2003

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

3.4.1 Archeologische nota's en GGA

De voornaamste archeologische nota ligt op het plangebied zelf en werd reeds besproken onder '2.1 archeologische voorkennis'.¹²

Ten westen van het plangebied bevindt zich een braakliggend terrein dat tot een 'Gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt' werd verklaard. Voor deze zone kan ook een archeologische nota teruggevonden worden:

ID742¹³

Naar aanleiding van een verkavelingsaanvraag in de Kruisstraat voerde BAAC in 2016 een bureauonderzoek uit naar de potentiële archeologische kenniswinst van het onderzoeksgebied. Na het bureauonderzoek werd vermoed dat het terrein verstoord was door de sloop van een fabriek in de jaren 1970. Na het plaatsen van landschappelijke boringen bleek dat de bodem zwaar verstoord was

¹² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/6180>

¹³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/742>

tot een diepte van 3,5 m op grote delen van het terrein. BAAC adviseerde bijgevolg geen verder onderzoek.

Eventueel relevant voor dit onderzoek is een andere archeologische nota die eveneens aan de Kruisstraat gelegen is op enkele percelen ten noord-oosten van het onderzoeksgebied:

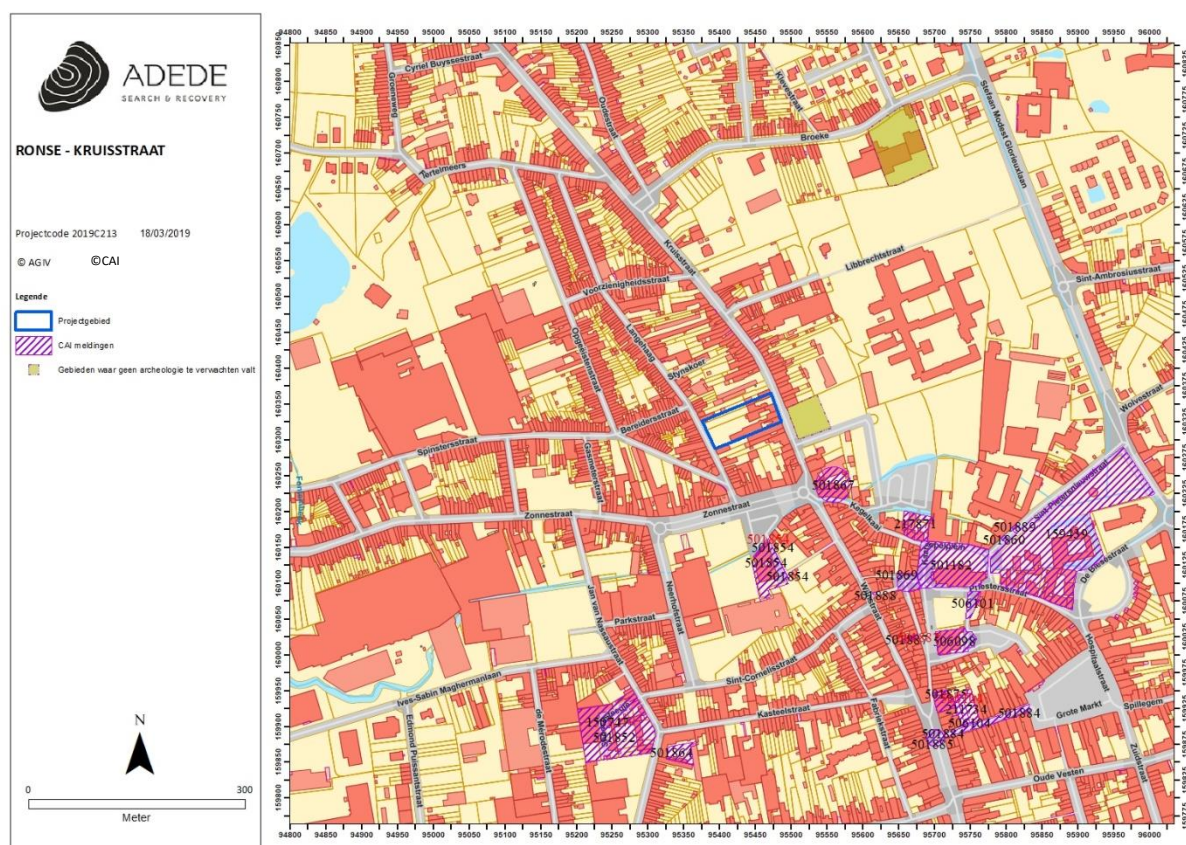
ID1320¹⁴

Naar aanleiding de inplanting van nieuwbouw op enkele percelen gelegen aan de splitsing Kruisstraat, Libbrechtstraat voerde BAAC in 2016 een bureauonderzoek uit naar de potentiële archeologische kenniswinst van het onderzoeksgebied. Op basis van de bureaustudie kon niet achterhaald worden in welke mate het fabriekspand de ondergrond en eventuele archeologische niveaus heeft aangetast. Daarom adviseerde BAAC in uitgesteld traject een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd aan de hand van landschappelijke boringen.

3.4.2 CAI-indicatoren

Binnen de contouren van het onderzoeksgebied zijn nog geen archeologische sites vastgesteld. In de nabije en ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn er reeds enkele CAI melding waarbij de relevantie tot het onderzoeksgebied zal bekeken worden. Alle CAI-meldingen in een straal van 1 km rond het projectgebied werden hier opgelijst. Bij de interpretatie van deze CAI-meldingen moet rekening gehouden worden met het feit dat het gros van de opgelijste CAI-meldingen in zuidoostelijke hoek liggen ten opzichte van het plangebied, namelijk dicht tegen het centrum van Ronse aan.

¹⁴ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/1320>

Figuur 22. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.

CAI-melding	Locatie	Datering	Beschrijving
501852 ¹⁵	420m ZW	Nieuwe Tijd: 17 eeuw	Kasteel : Enkel nog funderingen en deel van de kelders bewaard -op de funderingen bouwde men woningen, onder andere de Villa De Snoeck -ten noorden lag het Pachthof Ter Fonteynen (kasteelhoeve)
501864 ¹⁶	430m ZW	Onbepaald	Losse vondst van lithisch materiaal: Silexartefact, kan een vuurslag zijn
		Middeleeuwen: Late, 15 ^e eeuw	Losse vondst: Loden penning versierd met het stadswapen

¹⁵ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501852>

¹⁶ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501864>

		Middeleeuwen: Late, eind 15 ^e eeuw	Losse vondst: Klein bronzen heiligenbeeldje, vermoedelijk Sint-Pieter -Mogelijk bekroning van een apostellepel of -mes, of bedevaartsteken op de kolf van een pelgrimstaf
		Nieuwe Tijd: 16 ^e eeuw (onzekeer)	Losse vondst: Verguld bronzen sieraad in vorm van Sint-Jacobsschelp met aan de bovenkant een kroon -Vermoedelijk rest van een gesp, riem of paardetuig, of pelgrimssieraad
501854 ¹⁷	150m ZO	Middeleeuwen: gesticht eind 15 ^e eeuw	Klooster: nu staat er een gebouw van de Christelijke Mutualiteit -in de 19de eeuw kende het verschillende functies behalve een klooster
501867 ¹⁸	120m ZO	Middeleeuwen: reeds vermeld in 1315	Watermolen behorende aan het kapittel -In 1520 verkocht aan de Kerkfabriek van de Sint- Hermeskerk Losse vondst van 1 munt, aardewerk, organisch materiaal: beenderfragmenten
501885 ¹⁹	500m ZO	Middeleeuwen: Merovingische periode	Losse vondst van bronzen speld (agrafe: om lijkwaden dicht te houden) Gevonden in 18de eeuwse brandlaag
		Onbepaald (Bestaat reeds in 1684)	Waterput in baksteen; volledig intact. Vondst van ceramiek, glas, leer en bot
		Nieuwe tijd: 18 eeuw (brand in 1719)	Vondstenconcentratie van aardewerk en organisch materiaal gevonden in brandlaag.
501888 ²⁰	280m ZO	Onbepaald	Gracht of kuil : Mogelijk de vroegere walgracht van de Vrijheid Ronse
501887 ²¹	350m ZO	Steentijden: Midden- Neolithicum, 4500- 1800 v. Chr.	Losse vondst van lithisch materiaal: silexartefact

¹⁷ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501854>

¹⁸ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501867>

¹⁹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501885>

²⁰ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501888>

²¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501887>

		Mogelijk Michelsbergcultuur	
		Middeleeuwen: onbepaald	Alleenstaand huis: Bakstenen funderingen, Kelder met bakstenen vloer, Trap in Doornikse Kalksteen, Ceramiek
501884 ²²	500m ZO	Middeleeuwen: onbepaald	Weg: 3 wegniveaus met vondst van leerresten
		Nieuwste Tijden: 19 eeuw	Riolering in hout
501875 ²³	450M ZO	Onbepaald maar Ouder dan 1685: op stadsplan van 1685 stonden op deze plaats reeds huizen	Gracht: loopt waarschijnlijk parallel met de Sint-Martensstraat, Loopt vermoedelijk verder in noordelijke richting onder huizen Mogelijk deel stadsomwalling? Afwateringskanaal?
211734 ²⁴	480m ZO	Middeleeuwen: late	-ophogingslagen, die wellicht in de loop van de 13e eeuw werden aangebracht. -gracht, de oudste opvulling uit 13e- 14e eeuw. De overige dempingslagen, waarin resten van verschillende stadsbranden zijn opgenomen, situeren zich eveneens in de 14e eeuw. -Resten van fundering in ijzerzandsteen -resten van fundering met gerecupereerd baksteenmateriaal gevat in leem. Mogelijk restant van een woning in vakwerkbouw.
		Nieuwe Tijden: 16 ^e eeuw	-Kuil: met een fragment van een drinknap in Siegburgsteengoed. Mogelijk leemwinningskuil. -Brandlaag

²² <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501884>

²³ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501875>

²⁴ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/211734>

506104 ²⁵	480m ZO	Late Middeleeuwen – ook Nieuwe Tijden	-Pottenbakkerij: afvalkuil met pottenbakkersafval en ovenfragmenten (o.a. kleirollen): stortplaats voor pottenbakkersafval -Diepe grachten (vermoedelijk afbakening van de 4de wijk van de stad: Vrijheid=ambachtelijke sector) -restanten van een vermoedelijk 15de eeuwse bakstenen constructie, afvalkuilen met afvalmateriaal (ijzerslakken) van ijzerwinning- en bewerking, houtskool- en verbrande leemvlekken: ambachtelijke sektor van de stad
501869 ²⁶	290m ZO	Middeleeuwen: vroeg	Kerk: Kerkhofmuur in ijzerzandsteen, arduinstein -Op verschillende plaatsen aangetroffen (Kleine Markt en Kaatsspelplein) -Funderingen aan en mogelijk onder Café Sint-Hermes
		Middeleeuwen: onbepaald	Openbaar gebouw: Kelderstructuur met bakstenen gewelf, mogelijk van de Vierschaar
		Onbepaald	verschillende loopniveaus van een oudere weg, enkel over de breedte van de Sint-Martensstraat -kuil
506098 ²⁷	400m ZO	Volle Middeleeuwen	Sint-Martinuskerk (hulpkerk): thans verdwenen: van oorspronkelijke 12de eeuwse kerk enkel funderingen bewaard. functie kelder onder koor onbekend (geen crypte!), in de 15de eeuw vernieuwd in gotische baksteenstijl - verkoop kerk in 1897 en daarna opgesplitst in verschillende delen (o.a. functie als houtzagerij) - bescherming toren, andere delen zijn afgebroken
501182 ²⁸	300m ZO	Steentijden: onbepaald	Losse vondst van enkele bewerkte silexen en een benen priem (niet in situ)

²⁵ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/506104>

²⁶ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/501869>

²⁷ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/506098>

²⁸ <https://cai.onroenderfgoed.be/locatie/501182>

		Romeinse Tijd: onbepaald	Witmarmeren paal Losse vondst van een Romeins reliëf met een afbeelding van een Bacchant aangetroffen, en een spintol in moeras- of kalktuf Losse vondst van enkele Romeinse scherven (oa terra sigillata) Kuil met houtskool, wit kruikje, fragment van een glazen kommetje, andere aardewerkfragmentjes, tegulaefragmenten Vondstenconcentratie van 3 fragmenten terra sigillata; fragmenten van Romeinse tegels waarop in latere tijden inscripties werden geplaatst; Romeins materiaal, specie en pannen die later werden herbruikt voor de bouw van de Sint-Pieterskerk
		Middeleeuwen: 9de eeuw (onzeker), Karolingisch kerkje	Funderingen van een Karolingisch kerkje en fragmenten met bepleistering met funeraire opschriften uit de 9de eeuw (ontdekt in middenbeuk Sint-Hermes)
		Middeleeuwen: 940	-Een voor-Romaans kerkje met funderingen in visgraatverband (onder de vloer van de crypte) -Paalgaten van een houten constructie, mogelijk een voor-Romaans kloosterpand
		Middeleeuwen: vroeg,	-Resten kerkhofmuur uit Romaanse periode in ijzerzandsteen, arduinstein en baksteen (Op verschillende plaatsen aangetroffen) -riolering in baksteen -losse vondst van een benen plaatje uit Merovingische periode met geometrische motieven van een klein reliekschrijn -Kerkhof: de oudste graven, een 50-tal, algemeen daterend uit 9de/10de eeuw, houten kisten, deze graven worden gelinkt aan een preromaanse kerk

		Middeleeuwen: Volle	-Funderingen van een klooster -3 ovens gevonden, waarschijnlijk 15de eeuws, vermoedelijk voor het bakken van tegels -trapezium-vormige waterput. Houten onderbouw, stenen bovenbouw. -resten van een klokkenoven aangetroffen die tot in de 11de eeuw kan opklimmen
		Nieuwe Tijden: onbepaald	-Bakstenen muur -Eiken plankenvloer en eiken palen -Resten kapittelhuis
		Nieuwe Tijden: 17 ^e eeuw	zes tinnen voorwerpen gevonden in de crypte van de kerk; het betreft vijf borden en een schenkan
217817 ²⁹	230m ZO	Middeleeuwen: volle	Bewoningssporen uit de nieuwe tijd (17de eeuw) en ophogingslagen uit de middeleeuwen (o.a. met Karolingische stukken)
501860 ³⁰	350m ZO	Middeleeuwen: Late	Funderingen van twee bruggen over de Molenbeek in baksteen of ijzerzandsteen
501889 ³¹	360m ZO	Middeleeuwen: Late	Oeverzoom van de Molenbeek: zandsteenblokken: (voor 1500) -bak-en arduinsteenlaag (ca. 1507/1510)
		Onbepaald:	-Fundering in baksteen -Houten palen, mogelijk heipalen
159439 ³²	460m ZO	Middeleeuwen: Late	hele reeks houten palen die als oeverbeschoeiing dienst deden. De beek kreeg later een bakstenen overwelling losse vondst in beekalluvium: leder Vondstenconcentratie in beekvulling: vnl. grijs aardewerk, slechts sporadisch rood aardewerk, een kleine hoeveelheid steengoed en hoogversierd aardewerk. Het gaat vnl. om kannen en enkele

²⁹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/217817>

³⁰ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501860>

³¹ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501889>

³² <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/159439>

			kommen. Veel kannen werden ook als kookkan gebruikt (typisch voor deze periode) Losse vondst in beekvulling: 2 munten
208298 ³³	750m ZO	Metaaltijden: onbepaald	2 kringgreppels, gelegen op het meest prominente deel van het terrein
		Metaaltijden: Vroege Bronstijd	Cluster van drie kringgreppels: In één van de structuren was nog een graf aanwezig. De twee grootste hadden een diameter van meer dan 30m
		Metaaltijden: Midden-Bronstijd	Kringgreppel, afkomstig van grafheuvel
		Romeinse Tijd: onbepaald	-Nederzettingssporen, afgedekt door een pakket met eveneens Romeins materiaal. Mogelijk landelijke nederzetting. De aanwezigheid van tegulae, imbrices, en brokken ijzerzandsteen, wijst mogelijk ook op een steenbouwconstructie in de buurt. -16 crematiegraven, verspreid over het terrein -Enclos: gracht die sporen omsluit van verschillende aard: kuilen, greppels, paalsporen.
		Romeinse Tijd: Vroeg	enkele ovale tot ronde kuiltjes, die geïnterpreteerd worden als mogelijke crematiegraven.
		Romeinse Tijd: Midden	-20 tal brandrestengraven -kuilen, te interpreteren als uitgravingen in functie van leemontginning -Enclosure met verschillende clusters paalkuilen, wegtracé, in gebruik van de 1e tot de 3e eeuw n. Chr -greppelsystemen te interpreteren als landindeling/percellering

³³ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/208298>

		Middeleeuwen: Volle, 9-11 ^e eeuw	-Encluse, afgebakend door een gracht. Met enkele gebouwen en clusters van paalkuilen, sporen van een mogelijke aanlegspoging van een waterput, en een drenkpoel buiten de encluse gracht. -plattegronden van drie gebouwen. Twee grote drieschepige gebouwen met een brede centrale binnenruimte, en een tweeschepig gebouw met kleinere afmetingen.
		Nieuwe Tijden	uitgebreid percelleringssysteem
		Nieuwste Tijd: 20 ^{ste} eeuw	Sporen van de afbraak van de afgebrande Bruulmolen in 1921
506091 ³⁴	830m NO	Romeinse Tijd: onbepaald	Vlakgraf: Bauwens:1962a "een incineratiegraf met 5 potten en een kruikje, in gebakken aarde en overblijfselen van een fibula, gevonden in 1842"
501894 ³⁵	920m NW	Romeinse Tijd onbepaald	Vondstenconcentratie van één spinschijfje, witte en roze Parels, mogelijk een afvalput
		Middeleeuwen: onbepaald	Losse vondst van zwart middeleeuws aardewerk

³⁴ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/506091>

³⁵ <https://cai.onroerenderfgoed.be/locatie/501894>

4 Besluit

In het kader van de aanvraag tot een stedenbouwkundige vergunning voor een nieuwbouw en een parkeergelegenheid gelegen aan de Kruisstraat te Ronse (Oost-Vlaanderen) werd door ADEDE een bureaustudie uitgevoerd in het kader van het opstellen van een archeologische nota met uitgesteld traject. Het doel van dit onderzoek is driedelig. Allereerst wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Vervolgens wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten slotte wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Op basis van beschikbare en geraadpleegde bronnenmateriaal kon binnen het bureauonderzoek de aan-of afwezigheid van een archeologische site of relevante archeologische overblijfselen binnen de contouren van het onderzoeksgebied niet met zekerheid worden aangetoond. Wel is het mogelijk een archeologische verwachting naar voor te schuiven ten einde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen

Het studiegebied ligt op een hoogte tussen 35 en 37m TAW. Het plangebied ligt dichtbij enkele waterlopen: De Molenbeek (130m ten zuiden), De Fonteinbeek (650m ten westen) en de Mergelwater (450m ten oosten). De bodemtypekaart karteert OB voor het plangebied wat wijst op het feit dat dit een gebied is waar veel bodemingrepen plaatsvinden voor de inplanting van gebouwen en infrastructuur. Dit soort kartering geeft mogelijk een eerder negatieve indicatie wat betreft de bewaring van eventuele archeologica in de bodem. In de omgeving wordt het gebied gekarteerd als natte tot matig natte zandleembodems met een verbrokkelde B horizont.

De Cai-locaties in een straal van 1km van het studiegebied zijn veeltallig, maar kunnen niet zonder kiritische noot éénduidig geïnterpreteerd worden wat betreft verwachtingen voor het plangebied zelf: van de 23 opgelijste CAI-indicatoren liggen er 19 indicatoren in éénzelfde gebied, ten zuidoosten van het plangebied, op de stadskern van Ronse. Desbetreffende CAI-meldingen wijzen op menselijke bedrijvigheid in dit gebied vanaf de Steentijden tot en met de Nieuwste Tijden met duidelijke tekenen van bewoning vanaf de Romeinse Tijden.

Op basis van de cartografische bronnen beschikbaar vanaf de 18e eeuw kan vastgesteld worden dat op het plangebied vanaf de 18^e eeuw langs de kruisstraat zich reeds gebouwen bevonden en op de Atlas de Buurtwegen onderscheidden we langs de Langehaag eveneens een kleine gebouw. Ook omliggende percelen geven blijk van eenzelfde vorm van lintbebouwing als uitloper van de ontwikkeling van de historische stadskern van Ronse. Het onderzoek van de luchtfotografie vult het cartografische verhaal mooi aan in die zin dat we ook hier kunnen vaststellen dat op het plangebied langs de Kruisstraat verschillende panden stonden, met een langwerpige pand tegen de zuidgrens aan

en op de luchtfoto van 1979-1990 lijkt ook aan de zuidwest kant een gebouw zichtbaar. Verder geeft de luchtfoto van 2000-2003 een verharding weer die doorheen het hele gebied loopt, met middenin de inplanting van een zwembad. De huidige luchtfoto toont het gros van het gebied aan als een braakliggend terrein waarbij de reeds vergunde nieuwbouw in de opstart fase is. Voor de gebouwen gesloopt werden, werd als voorwaarde voor het slopen en plaatsen van een nieuwbouw gesteld dat een landschappelijk booronderzoek aan de orde was. Uit dit booronderzoek bleek dat het gros van het plangebied een zwaar verstoorde bodem kent door recent bouwpuin tot zeker 75cm en lokaal 110cm onder het maaiveld.

Concreet kunnen we wat betreft de verwachting van archeologische sporen een algemene verwachting naar voor schuiven vanaf de Metaaltijden tot en met de Nieuwste Tijden. Uit het landschappelijk booronderzoek, beschreven in Nota 6180, bleek echter dat vrijwel het gehele plangebied gekenmerkt wordt door zware bodemverstoring. Aan de noordelijke zijde van het plangebied toonde boorpunt 6 wel nog een intacte bodem aan op basis waarvan een klein gedeelte van het plangebied toch aangeduid kon worden als onverstoord (zie figuur 7). Wat betreft de oppervlakte waar de bodemingrepen zullen plaatsvinden, betreft de intacte bodem echter een zodanig beperkt gebied dat elke vorm van ruimtelijk inzicht in eventuele archeologische sporen onmogelijk zal zijn. Ook voor perceel 61D, dat aan zich aan de andere zijde van het plangebied bevindt en een beperkte oppervlakte betreft, kunnen we diezelfde redenering volgen. Alles bij elkaar genomen moet het potentieel aan kenniswinst dat nog uit de gedeeltes mogelijk intacte bodem binnen het plangebied kan gehaald worden, als gering worden ingeschat. Bijgevolg wegen de baten van verder archeologisch onderzoek niet op tegen de kosten ervan en acht ADEDE bvba verder archeologisch onderzoek dan ook niet wenselijk.

5 Bibliografie

BOGEMANS F., 2007. Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 29 Kortrijk, Brussel: Vrije Universiteit Brussel

VAN RANST E., SYS C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20000), Gent: Laboratorium voor Bodemkunde

Online bronnen

- http://www.ngi.be/Common/ferraris_nl.pdf
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Ronse>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <https://loket.onroenderfgoed.be>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten300596>
- <http://www.geopunt.be/>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://bib.kuleuven.be>

6 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.	- 16 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 17 -
Figuur 3. Hoogteprofielen van het projectgebied.	- 18 -
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	- 19 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	- 20 -
Figuur 6. Inplanting van de geplaatste boringen binnen onderzoeksgebied.	- 21 -
Figuur 7. Inplantingsplan 2019 ten opzichte van de tijdens het landschappelijk bodemonderzoek vastgestelde bodemverstoringen.	- 22 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	- 23 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.	- 24 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.	- 25 -
Figuur 11. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 26 -
Figuur 12. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 27 -
Figuur 13. Situering van het projectgebied op de kaart van Fricx.	- 29 -
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.	- 30 -
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.	- 31 -
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.	- 32 -
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.	- 33 -
Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	- 34 -
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 1971.	- 35 -
Figuur 20 Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 1979 - 1990.	- 36 -
Figuur 21 Situering van het projectgebied op de luchtfoto uit 2000-2003.	- 37 -
Figuur 22. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied.	- 39 -